

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

9. juuni 2016*

[Teksti parandatud 7. septembri 2016. aasta kohtumäärusega]

Eelotsusetaotlus — Intellektuaal- ja tööstusomand — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused —
Direktiiv 2001/29/EÜ — Artikli 5 lõike 2 punkt b — Reprodutseerimisõigus — Erandid ja piirangud —
Isiklikuks tarbeks kopeerimine — Õiglane hüvitis — Rahastamine riigieelarvest — Lubatavus —
Tingimused

Kohtuasjas C-470/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) 10. septembri 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. oktoobril 2014, menetluses

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA),

Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA),

Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP)

versus

Administración del Estado,

Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic),

menetluses osalesid:

Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE),

Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO),

Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI),

Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE),

Sociedad General de Autores y Editores (SGAE),

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: J. Malenovský (ettekandja) koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Safjan, A. Prechal, S. Rodin ja K. Jürimäe,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: ametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 1. oktoobri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA) ja Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP), esindaja: *abogado* J. Suárez Lozano,
- Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic), esindajad: *abogado* A. González García ja *abogado* D. Sarmiento Ramirez-Escudero,
- Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE), esindaja: *abogado* J. Montes Relazón,
- Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO), esindaja: *procuradora* S. Vázquez Senin, keda abistasid *abogado* I. Aramburu Muñoz ja *abogado* J. de Fuentes Bardají,
- Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE) ja Sociedad General de Autores y Editores (SGAE), esindajad: *abogado* J. Marín López ja *abogado* R. Blanco Martínez,
- Hispaania valitsus, esindaja: M. Sampol Pucurull,
- Kreeka valitsus, esindajad: A. Magrippi ja S. Charitaki,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ja D. Segoin,
- [Parandatud 7. septembri 2016. aasta kohtumäärusega] Soome valitsus, esindaja: J. Heliskoski, keda abistasid eksperdid L. Holopainen ja M. Grönroos,
- Norra valitsus, esindajad: E. Leonhardsen ja M. Schei,
- Euroopa Komisjon, esindajad: E. Gippini Fournier ja J. Samnadda,

olles 19. jaanuari 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 5 lõike 2 punkti b.

- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA) ja Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP) ning teine pool on Administración del Estado (riigikantselei, Hispaania) ja Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic) ning mis käsitleb liikmesriigi õigusnorme, mis puudutavad isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise süsteemi, mida rahastatakse riigieelarvest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 4, 9, 31, 35 ja 38 on märgitud:

„(4) Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. See tagab tööhõive ning soodustab uute töökohtade loomist.

[...]

(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiemal üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnustatud omandi lahutamatuks osaks.

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. Olemasolevad erandid ja piirangud, mis nende õiguste puhul liikmesriikides on ette nähtud, tuleb uut elektroonilist keskkonda arvesse võttes läbi vaadata. Olemasolevad erandite erinevused ja mõne piiratud toimingute piirangud kahjustavad otseselt autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste siseturu toimimist. Need erinevused võivad muutuda veel häirivamaks seoses teoste piiriülese kasutamise ja piiriülese tegevuse arenguga. Siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks tuleks sellised erandid ja piirangud määratleda ühtlustatumalt. Ühtlustamistase peaks põhinema erandite ja piirangute mõjul siseturu tõrgeteta toimimisele.

[...]

(35) Teatavate erandite ja piirangute puhul peaksid õiguste valdajad saama õiglast hüvitist, mis nõuetekohaselt kompenseeriks nende kaitstud teoste või muude objektide kasutamise. Sellise õiglase hüvitise vormi, üksikasjaliku korra ja võimaliku suuruse kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta iga juhtumi konkreetsed asjaolused. [...]

[...]

(38) Liikmesriikidel tuleks lubada ette näha reprodutseerimisõiguse erand või piirang teatud liiki auditoorse, visuaalse ja audiovisuaalse materjali isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimise kohta ning näha ette õiglase hüvitis. Sealhulgas võib sisse seada või edasi kasutada tasusüsteeme, et hüvitada mõju õiguste valdajatele. [...]"

4 Nimetatud direktiivi artiklis 2 „Reprodutseerimisõigus“ on muu hulgas sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsust või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

- a) autoritel nende teoste osas;
- b) esitajatel nende esituste salvestuste osas;

[...]"

5 Nimetatud direktiivi artikli 5 „Erandid ja piirangud“ lõikes 2 on muu hulgas sätestatud:

„Liikmesriigid võivad artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse puhul näha ette erandeid ja piiranguid järgmistel juhtudel, kui kõne all on:

[...]

- b) mis tahes kandjal reproduktsioonid, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik, tingimusel, et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitisega, mille puhul võetakse arvesse, kas asjaomase teose või objekti puhul on või ei ole kasutatud artiklis 6 osutatud tehnilisi meetmeid;

[...]"

Hispaania õigus

6 Hispaania 30. detsembri 2011. aasta Real Decreto-Ley 20/2011 sobre medidas urgentes en materia presupuestaria, tributaria y financiera para la corrección del déficit público (kuninga dekreetseadus 20/2011 kiireloomuliste meetmete kohta eelarve-, maksu- ja finantsvaldkonnas valitsemissektori eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks; *Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „BOE“, nr 315, 31.12.2011, lk 146574), sisaldab kümnendat lisasätet „Isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitisega rahastamise süsteemi muutmise“ (edaspidi „kümnes lisasäte“), milles on muu hulgas sätestatud:

„1. Tunnistada kehtetuks [Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual'i (intellektuaalomandi seaduse kodifitseeritud redaktsioon)] artiklis 25 ette nähtud hüvitis isiklikuks tarbeks kopeerimise eest, mis kiideti heaks 12. aprilli 1996. aasta [Real Decreto Legislativo'ga 1/1996 (kuninga dekreetseadus 1/1996)] ja mille piirid on kindlaks määratud selle seaduse artikli 31 lõikes 2.

2. Valitsus kehtestab riigieelarvest rahastatava õiglase hüvitisega selle kogujatele maksmise korra määrusega.

[...]"

- 7 Hispaania 7. detsembri 2012. aasta Real Decreto 1657/2012 que regula el procedimiento para el pago de la compensación por copia privada con cargo a los Presupuestos Generales del Estado'ga (kuninglik dekreet 1657/2012, mis reguleerib isiklikuks tarbeks kopeerimise eest õiglase hüvitise, mida rahastatakse riigieelarvest, maksmise korda) (BOE nr 295, 8.12.2012, lk 84141) rakendatakse nimetatud kümnes lisasäte.
- 8 Nimetatud kuningliku dekreeedi artiklis 1 „Eesmärk“ on sätestatud:
- „Käesoleva kuningliku dekreeedi eesmärk on kehtestada:
- a) isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise, mida arvutatakse põhjustatud kahju alusel, iga-aastase summa kindlaksmääramise kord ja objektiivsed kriteeriumid;
- b) isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise, mida rahastatakse riigieelarvest, saajatele hüvitise suuruse arvutamise ja maksmise kord.“
- 9 Nimetatud kuningliku dekreeedi artikli 3 „Hüvitise suurus“ lõikes 1 on muu hulgas sätestatud:
- „Reprodutseerimisõiguse omajatele intellektuaalomandi seaduse kodifitseeritud redaktsiooni, mis on kiidetud heaks kuninga 12. aprilli 1996. aasta dekreetseadusega 1/1996, artiklis 31 ette nähtud isikliku kasutamise eesmärgil reprodutseerimise erandi kehtestamisega tekitatud kahju hüvitamiseks vajalik summa määratakse igaks eelarveaastaks ette nähtud eelarvevahendite piires vastavalt artiklis 4 sätestatud menetlusele kindlaks haridus-, kultuuri- ja spordiministri määrusega.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 10 Põhikohtuasja kaebajad on intellektuaalomandi õiguste kollektiivse esindamise ühingud, kellel on õigus koguda õiglast hüvitist, mis on ette nähtud õiguste omajatele nende kaitstud teoste või muude objektide isiklikuks tarbeks kopeerimise eest.
- 11 Nad esitasid 7. veebruaril 2013 Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus) kui haldusvaidlusi lahendavale kohtule kaebuse kuningliku dekreeedi 1657/2012 tühistamiseks.
- 12 Nimetatud kohus andis seejärel loa astuda menetlusse järgmistele ühingutele: Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión (AISGE), Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO), Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), Entidad de Gestión, Artistas, Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE) ja Sociedad General de Autores y Editores (SGAE). Mõni muu autorite kollektiivse esindamise ühing on kuningliku dekreeedi 1657/2012 peale esitanud kaebuse iseseisvalt.
- 13 Põhikohtuasja kaebajad märgivad oma nõuete põhjendamiseks, et kuninglik dekreet 1657/2012 ei ole direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktiga b kooskõlas kahel põhjusel. Esiteks on nad sisuliselt seisukohal, et viimati nimetatud sättega on nõutud, et isiklikuks tarbeks kopeerimise eest õiguste omajatele makstava õiglase hüvitise peavad vähemalt lõppastmes kandma füüsilised isikud, kes põhjustavad reprodutseerimise ainuõiguse omajatele sellise kopeerimisega kahju, samas kui kümnenda lisasätte ja kuninga dekreediga 1657/2012 kehtestatud kord näeb ette, et see tuleb katta riigieelarvest ning seega kõigi maksumaksjate poolt. Teiseks väidavad nad, et nimetatud õigusnormid ei taga, et kõnealune hüvitis on õiglane.
- 14 Põhikohtuasja vastustajad väidavad omakorda, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktiga b ei ole vastuolus selline liikmesriigi kord, nagu on kehtestatud kümnenda lisasätte ja kuningliku dekreediga 1657/2012.

- 15 Pärast seda, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus oli meenutanud olukorda, mis ajendas Hispaania ametivõime kuni aastani 2011 kehtinud digitaalse kopeerimise tasu käsitlevat korda asendama isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitisega, tõi nimetatud kohus kõigepealt esile, et vastavalt eelarve tulude mittemääratlemise põhimõttele rahastab kõnealust uut süsteemi erinevalt eelnevast süsteemist täies ulatuses Hispaania maksumaksja, sõltumata sellest, kas ta saab või ei saa teha isiklikuks tarbeks koopiaid. Seejärel palub ta sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriike, kes on valinud sellise süsteemi, tagama samamoodi nagu siis, kui nad kehtestaksid tasu, et selle kulu kannavad otseselt või kaudselt üksnes isikud, kes võivad tekitada kahju õiguste omajatele, kuna nad teevad või neil on võimalik teha isikliku tarbeks koopiaid. Kui see nii ei ole, soovib asjaomane kohus teada, kas asjaolu, et õiguste omajatele õiglase hüvitise maksmiseks eraldatud summa määratakse eelnevalt kindlaks igaks eelarveaastaks, võimaldab tagada, et see hüvitis on õiglane.
- 16 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktiga b on kooskõlas isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise süsteem, mida rahastatakse riigieelarvest hinnanguliselt tegelikult tekitatud kahju alusel, ilma et sellega oleks võimalik tagada, et selle hüvitise kulud kannavad isiklikuks tarbeks tehtud koopiade kasutajad?
2. Kui eelmisele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktiga b on kooskõlas, et isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise rahastamiseks riigieelarvest eraldatud kogusumma, mis arvutatakse tegelikult põhjustatud kahju alusel, tuleb kehtestada igaks eelarveaastaks kindlaks määratud eelarvepiiride raames?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 17 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise süsteem, mida rahastatakse nagu põhikohtuasjas riigieelarvest nii, et ei ole võimalik tagada, et kõnealuse õiglase hüvitise kulud kannavad isiklikuks tarbeks tehtud koopiade kasutajad.
- 18 Selles osas olgu märgitud, et esiteks on direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b sõnastuse kohaselt liikmesriikidel õigus kehtestada direktiivi artiklis 2 ette nähtud reprodutseerimise ainuõiguse erandid ja piirangud, mis tahes kandjal reproduktsoonide suhtes, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik, tingimusel et nimetatud ainuõiguse omajad saavad õiglase hüvitise, mille puhul võetakse arvesse nimetatud direktiivi artiklis 6 osutatud tehnilisi meetmeid (edaspidi „isiklikuks tarbeks kopeerimise erand“).
- 19 Nagu ilmneb direktiivi 2001/29 põhjendustest 35 ja 38, väljendab see säte Euroopa Liidu seadusandja tahet luua eriomane kompensatsioonisüsteem, mille rakendamise kutsub esile õiguste omajatele tekkinud kahju, tekitades põhimõtteliselt kohustuse see kahju „kompenseerida“ või „hüvitada“ (vt selle kohta kohtuotsus, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 41).
- 20 Sellest tuleneb, et kui liikmesriigid otsustavad oma siseriiklikus õiguses kehtestada viidatud sättes ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, siis on nad sealjuures kohustatud nägema ette reprodutseerimise ainuõiguse omajatele õiglase hüvitise maksmise (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 30, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 19).

- 21 Lisaks on Euroopa Kohus juba rõhutanud, et välja arvatud juhul, kui möönda, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktil b puudub kasulik mõju, seab nimetatud säte liikmesriikidele, kes kehtestavad isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, kohustuse saavutada tulemus selles mõttes, et nad on oma pädevuse piires kohustatud tagama õiguste omajatele neile tekitatud kahju eest õiglase hüvitise tegeliku saamise (vt selle kohta kohtuotsused, 16.6.2011, Stichting de Thuis kopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 34, ja 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 57).
- 22 Siiski tuleb seetõttu, et kõnealuse säte kohaldamine on üksnes vabatahtlik ja kuna selles ei ole selle alusel kehtestatava õiglase hüvitise süsteemi erinevaid tingimusi rohkem täpsustatud, asuda seisukohale, et liikmesriikidele on antud lai kaalutusõigus nende tingimuste siseriiklikus õiguses kindlaksmääramisel (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 37; 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 20, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 20).
- 23 Täpsemalt peavad liikmesriigid määrama kindlaks isikud, kes peavad seda õiglast hüvitist maksma ning määrama direktiivi 2001/29 ja üldisemalt liidu õigust järgides kindlaks hüvitise vormi, üksikasjaliku korra ja suuruse (vt selle kohta kohtuotsused, 16.6.2011, Stichting de Thuis kopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 23; 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 21, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 20).
- 24 Kõnealust laia kaalutusõigust arvestades ja olenemata sellest, et käesoleva kohtuotsuse punktides 19–23 viidatud kohtupraktika on välja kujunenud tasu alusel rahastatavaid õiglase hüvitise süsteemi silmas pidades, ei saa direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b suhtes asuda seisukohale, et sellega on põhimõtteliselt vastuolus, kui liikmesriigid, kes on otsustanud kehtestada isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, valivad selle raames sellise õiglase hüvitise süsteemi, mida ei rahastata mitte sellisest tasust, vaid riigieelarvest.
- 25 Nimelt, kuna selline alternatiivne süsteem tagab esiteks õiguste omajatele õiglase hüvitise maksmise ja teiseks, kuna sellega seotud kord tagab hüvitise tegeliku saamise, siis tuleb asuda seisukohale, et see on põhimõtteliselt kooskõlas direktiivi 2001/29 põhieesmärgiga, mis direktiivi põhjenduste 4 ja 9 kohaselt on tagada intellektuaalomandi ja autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse.
- 26 Teiseks tuleneb direktiivi 2001/29 põhjendustest 35 ja 38, et selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise eesmärk on hüvitada õiguste omajatele nõuetekohaselt nende kaitstud teoste loata kasutamine. Õiglase tasu suuruse kindlaksmääramisel tuleb kasuliku kriteeriumina arvesse võtta asjaomasest reprodutseerimisest autorile tuleneda võivat kahju (vt selle kohta kohtuotsus, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 39).
- 27 Sellest tuleneb, et isikud, kes teevad kaitstud teostest koopiaid ilma asjaomaselt õiguse omajalt eelnevalt luba küsimata ja kes seda tehes tekitavad neile kahju, peavad põhimõtteliselt neile selle heastama, rahastades selleks ette nähtud õiglast hüvitist (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 45, ja 12.11.2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, punkt 69).
- 28 Selles osas on Euroopa Kohus täpsustanud, et ei ole üldse oluline, kas need isikud on ka tegelikult teinud isiklikuks tarbeks koopiaid. Kui nende kasutuses on kopeerimisseadmed, siis piisab nimelt sellest kasutamise võimalusest, et oleks õigustatud, et nad osalevad õiguste omajatele ette nähtud õiglase hüvitise rahastamises (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punktid 54–56, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punktid 24, 25 ja 64).

- 29 Samas ilmneb direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b ühemõttelisest sõnastusest, et isiklikuks tarbeks kopeerimise erand on ette nähtud üksnes füüsilistele isikutele, kes teevad või kellel on võimalik teha teosest või muudest kaitstud objektidest koopiaid, mis on mõeldud isiklikuks tarbeks ja mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punktid 43–45 ja 54–56, ning 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punktid 22–25 ja 64).
- 30 Sellest tuleneb, et erinevalt füüsilistest isikutest, kellele kohaldatakse direktiivis 2001/29 täpsustatud tingimustel isiklikuks tarbeks kopeerimise erandit, on juriidiliste isikute puhul igal juhul välistatud, et nad saaksid seda erandit kasutada, kuna neil ei ole õigust teha isiklikuks tarbeks koopiaid ilma asjaomase teose või objekti õiguste omaja eelneva loata.
- 31 Selles osas on Euroopa Kohus juba asunud seisukohale, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikega 2 ei ole kooskõlas kohaldada isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu muu hulgas selliste digitaalseks reprodutseerimiseks kasutatavate seadmete, aparatuuride ja andmekandjate liikide suhtes, mille on omandanud muud kui füüsilised isikud eesmärgil, mis ilmselgelt erineb isiklikuks tarbeks kopeerimisest (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 53, ja 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 28).
- 32 Siiski ei ole selline direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tõlgendus vastuolus sellega, et juriidilised isikud on käesoleval juhul vastutasuna isiklikuks tarbeks tehtud koopiade eest kohustatud osalema õiguste omajatele makstava õiglase hüvitise rahastamises.
- 33 Niisiis on Euroopa Kohus nõus sellega, et arvestades praktilisi raskusi, mis võivad tekkida sellise rahastamise kohaldamisel, on lubatav, et liikmesriigid rahastavad kõnealust õiglast hüvitist tasust, mis nõutakse sisse enne isiklikuks tarbeks kopeerimist isikutelt, kelle kasutuses on reprodutseerimiseks kasutatavad seadmed, aparatuuride ja andmekandjad ning kes annab neid füüsilistele isikutele kasutada (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 46; 16.6.2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 27; 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punkt 24, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 46).
- 34 Nimelt ei takista miski maksuma kohustatud isikutel teenida isiklikuks tarbeks tehtud koopiade eest tasuna makstud summat tagasi reprodutseerimiseks kasutatavate seadmete, aparatuuride ja andmekandjate müügihinnas või osutatud reprodutseerimisehinna. Nii lasub tasumiskohustus lõpuks seda hinda maksvatel isiklikuks tarbeks kasutajatel. Neil asjaoludel tuleb isiklikuks tarbeks kasutajat, kellele tehakse kättesaadavaks reprodutseerimiseks kasutatavad seadmed, aparatuurid ja andmekandjad või kes kasutab reprodutseerimisehinna, pidada tegelikult õiglast hüvitist „kaudselt maksuma kohustatud isikuks“, teisisõnu tegelikult võlgnikuks (vt selle kohta kohtuotsus, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 48).
- 35 Käesoleva kohtuotsuse punktis 33 käsitletud rahastamist tuleb seega pidada direktiivi 2001/29 põhjenduse 31 sõnastuse kohase eri liiki õiguste omajate ja objektide kasutajate huvide õiglase tasakaaluga kooskõlas olevaks (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 49; 16.6.2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punktid 28 ja 29, ja 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 53).
- 36 Nimetatud kohtupraktikast tuleneb, et kuigi liikmesriikidel on lubatud kehtestada süsteem, mille kohaselt juriidilised isikud on teatud tingimustel kohustatud maksuma tasu direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise rahastamiseks, ei saa praegu kehtiva liidu õiguse kohaselt sellised juriidilised isikud mingil juhul muutuda lõpuks selle kohustuse tegelikeks võlgnikuks.

- 37 Viidatud kohtupraktika aluseks olevad kaalutlused käivad igal juhul liikmesriikide kohta, kes on sätestanud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, sõltumata sellest, kas nad on kehtestanud õiglase hüvitise süsteemi, mida rahastatakse tasu alusel või riigieelarvest, nagu põhikohtuasjas.
- 38 Nimelt tuleb meenutada, et mõistet „õiglase hüvitis“ ei ole määratletud viitega siseriiklikule õigusele, mistõttu tuleb seda pidada liidu õiguse autonoomseks mõisteks ja tõlgendada kogu selle territooriumil ühetaoliselt (vt selle kohta kohtuotsused, 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punktid 31–33 ja 37, ning 12.11.2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, punkt 35).
- 39 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et arvestades asjaolu, et konkreetsete tulude – selliste, mis tuleksid eritasust – eraldamist konkreetsete kulutuste rahastamiseks ei toimu, tuleb õiglase hüvitise maksmiseks ette nähtud eelarverida pidada rahastatuks kõigist riigieelarve vahenditest ja seega ka võrdselt kõigi maksumaksjate, sealhulgas juriidiliste isikute poolt.
- 40 Pealegi ei ilmne Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et käesoleval juhul oleks olemas mis tahes kord, mis võimaldaks juriidilistel isikutel, kelle suhtes igal juhul direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b ei kohaldata, taotleda selle hüvitise rahastamise kohustusest vabastamist või vähemalt tasuta tagastamist (vt selle kohta kohtuotsused, 11.7.2013, Amazon.com International Sales jt, C-521/11, EU:C:2013:515, punktid 25–31 ja 37, ning 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punkt 45) vastavalt tingimustele, mille saavad kehtestada üksnes liikmesriigid.
- 41 Neil asjaoludel ja kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab seda ka oma küsimuse sõnastuses, ei ole asjaomase liikmesriigi eelarvest rahastatava õiglase hüvitise süsteemiga tagatud, et selle hüvitise kulud kannavad lõpuks üksnes isiklikuks tarbeks tehtud koopiade kasutajad.
- 42 Arvestades kõiki neid kaalutlusi, tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise süsteem, mida rahastatakse nagu põhikohtuasjas riigieelarvest nii, et ei ole võimalik tagada, et kõnealuse õiglase hüvitise kulud kannavad isiklikuks tarbeks tehtud koopiade kasutajad.
- 43 Esimesele küsimusele antud vastust arvestades ei ole teisele Euroopa Kohtule esitatud küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 44 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 5 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava õiglase hüvitise süsteem, mida rahastatakse nagu põhikohtuasjas riigieelarvest nii, et ei ole võimalik tagada, et kõnealuse õiglase hüvitise kulud kannavad isiklikuks tarbeks tehtud koopiade kasutajad.

Allkirjad